

Täysistunto

Tiistai 12.3.2019 klo 12.00—14.44

3. Lakialoite laiksi kansanedustajain eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lakialoite LA 84/2018 vp
Kansalaisaloite KAA 1/2018 vp
Lakialoite LA 18/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 36/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystalouden mietintö StVM 36/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Asia pantiin pöydälle tähän täysistuntoon ja yleiskeskustelu keskeytettiin 5.3.2019 pidetyssä täysistunnossa.

Jatketaan yleiskeskustelua tästä aiheesta.

Keskustelu

13.55 **Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Muistan erään kerran torilla, kun rouva totesi minulle paheksuen, että te kansanedustajat ette maksa edes veroja palkastanne. Kansan mielessä on vahvoja ajatuksia siitä, millaista on olla kansanedustaja. Osa ajatuksista on totta ja osa ei. Maksamme kyllä verot palkastamme.

Kahdeksan eduskuntaryhmää on päätenyt kansan oikeustajun mukaiseen ratkaisuun esittäessään, että kansanedustajan sopeutumiseläkejärjestelmä lakkautetaan. Minun kuppini meni nurin lopullisesti keväällä 2018, kun media uutisoi entisestä kansanedustajasta, joka on ollut ansiotyössä ja nostonut sopeutumiseläkettä yhtäjaksoisesti vuodesta 2003. Järjestely, jossa entinen kansanedustaja on ollut täydellä palkalla ensin kuukauden töissä ja sitten kuukauden vapaalla, ei palvele enää millään tavalla sitä ajatusta, mikä kansanedustajan eläkelakiin on sopeutumiseläkettä säädettäessä kirjattu.

Julkisuuteen on myös tullut esimerkkejä, miten palkka otetaan esimerkiksi pääomatulona, jotta vaikutukset sopeutumiseläkkeeseen olisivat mahdollisimman pienet. Suhmurointia on ollut aivan liian paljon. Nyt väärinkäytöksistä tehdään loppu: seteliselkärankaiset laitetaan kuriin.

Jos jokin, niin kansanedustajan sopeutumiseläke on aiheuttanut moraalikatkoa. Hallitus on joutunut vaikeassa taloustilanteessa leikkaamaan, sopeuttamaan ja puuttamaan etuuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

siin. Vaikutukset ovat ulottuneet kaikkiin. Kansanedustajan saamaa sopeutumiseläkettä ei voi varsinkaan tällaisessa tilanteessa pitää tarkoituksenmukaisena.

Arvoisa puhemies! Kansalaiset ottivat myös vahvasti kantaa kansanedustajien sopeutumiseläkkeisiin. Sopeutumiseläkkeen poistamista vaativa kansalaisaloite keräsi yli 70 000 kannatusilmoitusta.

Edustin sinistä eduskuntaryhmää puheenjohtajien välisissä neuvotteluissa. Täytyy sanoa, että aluksi en uskonut, että löytäisimme yhteisymmärrystä. Olen iloinen, että olen väärässä. Yhteiseen esitykseen sitoutuivat kaikki muut paitsi perussuomalaiset. Sopeutumiseläkkeet poistuvat. Jatkossa kaikki kansanedustajat saavat tehtävänsä jälkeen sopeutumisrahaa, joka on ollut käytössä jo vuodesta 2011 ja sen jälkeen valituilla kansanedustajilla. Sopeutumisrahaa maksetaan 1—3 vuotta sen perusteella, kuinka pitkään on ollut kansanedustajan tehtävässä. Tämä perustuu neuvottelujen aikana saamiimme perustuslakiasiantuntijoiden lausuntoihin. Sopeutumisrahaa maksettaessa otetaan huomioon ansio- ja yritys- ja tulujen lisäksi myös pääomatulot, joten mahdolliset väärinkäytökset estetään.

Edellinen puhemies Maria Lohela aloitti virkamiestyön sopeutumiseläkkeiden lakkauttamiseksi, ja nykyinen puhemies Paula Risikko on vienyt työn ansiokkaasti loppuun. Kiitos kuuluu molemmille puhemiehille ja kaikille niille eduskuntaryhmille, jotka ovat sopimuksessa mukana.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan käyttää mahdollisuuden sanoa muutaman sanan politiikan dinosauruksista, kuten media on pitkäaikaisia kansanedustajia kutsunut. Suomi ei enää elä kansanvallan jurakautta, vaan olemme vakiintunut ja vakaa demokratia. Osaltaan kiitos siitä kuuluu pitkäaikaisille parlamentarismien puolustajille, joista nyt osa jättää eduskunnan. Kiitos Timo Soini, Seppo Kääriäinen, Pertti Salolainen, Timo Kalli, Lea Mäkipää, Sirkka-Liisa Anttila, Martti Mölsä, Lauri Ihalainen, Mauri Pekkarinen, Markku Rossi, Kauko Juhantalo, Kari Uotila, Eero Heinäluoma, Stefan Wallin, Tapani Tölli ja muut eduskunnan jättävät kunnioitetut kansanedustajat. Eduskunnan täytyy jatkossa sopeutua elämään ilman teidän valloittavaa persoonaanne ja tärkeää panostanne salikeskusteluihin. Uskallan sanoa, että eduskunta tulee kaipaamaan teistä jokaista. [Pertti Salolainen: Kiitoksia! Hieno tunnustus! — Kari Uotila: Ei kyllä kuivaa silmää näy salissa! — Pertti Salolainen: Se oli miehekäs puhe, Simon! — Simon Elo: Kiitos, kiitos!]

14.00 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsitteli sopeutumiseläkelakialoitteen, joka on siis täältä eduskunnasta lähötoisin. Olen sosiaali- ja terveysvaliokunnan perussuomalaisten jäsen ja jättänyt tästä aiheesta vastalauseen, ja esittelen hieman tässä meidän vastalauseemme taustaa ja pohjaa.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen kansa on jälleen kerran käyttänyt sitä kansalle järeintä asetta, kansalaisaloitetta, tuodessaan heille tärkeitä asioita eduskunnan käsittelyyn. Kansalaiset tekevät sen, mikä heidän mielestään on heille tärkeää, ja allekirjoittamalla kansalaisaloitteen saattavat meidän tietoomme niitä asioita, joita toivovat meidän täällä ajavan eteenpäin, ja joitakinhan on myös edennyt täällä salissa. Ja nyt sitten tällainen lakialoite, joka on tullut eduskuntaryhmiltä.

Perussuomalaiset lähtivät korjaamaan kohtuuttomuuksia eli sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttamista asiasta tehdyn kansalaisaloitteen sekä perussuomalaisten asiasta tekemän lakialoitteen mukaisesti. Meidän ryhmästämme on tullut myös tähän lakkauttamiseen liittyvä lakialoite. Perussuomalaisten eduskuntaryhmän kannan mukaan lakkauttamisasiaan ei olisi saanut liittää kansanedustajien omien etuuskien nostoa, ja me koemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

ryhmänä, että tällaista kuitenkin nyt tapahtuu. Valmistelussa uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden ohelle kansanedustajien sopeutumiseläkkeen purkamiseen liitettiin useita etuuksien parannuksia. Perussuomalaiset eivät hyväksy sopeutumisrahan määrän nostoa. Tätä vielä korostaa se, ettei sopeutumisrahan saamiseen liity minkäänlaista aktiivisuusvelvoitetta. Ehdotuksiin sisältyy myös muita etuuksien nostoja, joita perussuomalaiset eivät kannata. Tämä aktiivisuusvelvoite on meidän vastalauseessamme erittäin ajankohtainen, koska meillä on Suomessa tällä hetkellä aktiivimalli, joka velvoittaa työnhakijoita aktiivisuuteen, ja me näemme, että kyllä me kansanedustajatkin tästä vielä työmarkkinoille lähdemme jatkamaan sitä tehtävää siellä.

Näiden epäkohtien korjaamiseksi vastalauseessa ehdotetaan pykälämuutoksia, että eläkkeensaajalla, jolla on maksussa nyt lakkautettava eläke, on oikeus saada lakkautetun eläkkeen sijaan sopeutumisrahaa kahden vuoden ajan. Lakialoitteessa oikeus sopeutumisrahaan ehdotettiin kolmen vuoden pituiseksi. Eli perussuomalaiset esittävät kahta vuotta.

Tässä käsittelyssä olevassa lakialoitteessa ehdotetaan myös, että sopeutumisrahaa maksetaan, mikäli edustajantoimi on kestänyt vähintään yhden vuoden. Ehdotamme vastalauseessa tältä osin voimassa olevan oikeustilan säilyttämistä. Tällöin, jos kansanedustaja ei ole edustajantoimen päättyessä saavuttanut eläkeikää, hänellä on oikeus sopeutumisrahaan siten, että sopeutumisrahaa maksetaan enintään yhden vuoden ajan, mikäli edustajantoimi on kestänyt vähintään kolme vuotta mutta vähemmän kuin seitsemän vuotta.

Vastalauseessa ehdotetaan edelleen, että jos kansanedustaja on sopeutumisrahan päättyessä täyttänyt 59 vuotta, sopeutumisrahaa voidaan maksaa 65 vuoden ikään asti. Sopeutumisrahan määrä on aina vähintään se määrä, joka 6 §:n 1 momentin mukaisesti karttuu seitsemän vuoden edustajantoimesta. Lakialoitteessa ehdotetaan, että sopeutumisrahan määrä on aina vähintään se määrä, joka karttuu yhdeksän vuoden edustajantoimesta. Me esitämme siis seitsemää vuotta, ja tämä lakialoite yhdeksää.

Lopuksi ehdotamme, että säännös, jonka mukaan kansliatoimikunta voi hakemuksesta myöntää kansanedustajana toimineelle ylimääräisen sopeutumisrahan, poistetaan. Lakialoitteessa ehdotetaan mahdollisten kohtuuttomien tilanteiden varalta kansliatoimikunnalle oikeutta myöntää terveydellisestä tai muusta erityisestä syystä harkinnanvaraista sopeutumisrahaa enintään 12 kuukauden ajaksi.

Tässä meillä tulee sitten näitä pykälämuutosesityksiä, jotka esitellään sitten, kun niiden aika on, mutta tässä kaiken kaikkiaan meidän vastalauseemme sisältö. Ja todellakin, kansa tuo joskus hyvinkin vaikeita asioita eduskunnan käsiteltäväksi, monesti myös eettisiä kysymyksiä. Meillä on ollut tasa-arvoinen avioliittolaki, meillä on ollut eutanasiakansalaisaloite täällä käsittelyssä, meillä oli aktiivimalli-kansalaisaloite. Nyt meille tuotiin myös tämä sopeutumiseläkkeiden poistaminen.

Haluan vielä korjata muutamaa termiä tässä. Kun me puhumme, että kansanedustaja saa palkkaa, niin sehän ei ole palkka, vaan se on palkkio. Toki meillä on myös veroton kulukorvaus, eli siltä osin me emme maksa veroa, vaan meillä on veroton kulukorvaus. Nämä ovat vielä ne pienet oikaisut yleisiin termeihin.

14.05 Reijo Hongisto sin: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä todetaan: ”Kahdeksan eduskuntaryhmän puheenjohtajan allekirjoittamassa lakialoitteessa ehdotetaan sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttamista ja kaikkien kansanedustajien saattamista sopeutumisrahajärjestelmän piiriin. Sopeutumiseläke ehdotetaan lakkautet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

tavaksi myös kaikilta sopeutumiseläkettä tällä hetkellä saavilta entisiltä kansanedustajilta heti lain tullessa voimaan.”

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on mietintöä tehdessään huomionnut myös perustuslakivaliokunnan lausunnon, jossa todetaan, että perustuslakivaliokunta on katsonut, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämismenettelyssä. Edelleen perustuslakivaliokunta katsoo, että sopeutumiseläkkeen lakkauttaminen ei loukkaa sopeutumiseläkkeeseen oikeutettujen eikä myöskään sitä jo nauttivien kansanedustajien omaisuudensuojaa. Näin siis PeVi. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää mietinnössään perusteltuna, että kaikki kansanedustajat ovat samaisen etuusjärjestelmän piirissä edustajakautensa jälkeen. Tämä on mielestäni erinomaisen hyvä, selkeä ja yhdenmukainen perusta ja ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Varsin nuoret eduskunnasta poisjääneet entiset kansanedustajat ovat jo vuosikausien ajan saaneet tuhansien eurojen arvoista sopeutumiseläkettä, siis sopeutumiseläkettä eikä sopeutumisrahaa. Ihmiset saavat eläkettä, vaikka eivät muuten täytä muita eläkekriteerejä, ja tätä on ainakin minun vaikea hyväksyä saatikka ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Tämän takia minä kannatan kyllä tätä kahdeksan eduskuntaryhmän puheenjohtajan allekirjoittamaa lakialoitetta. Toivon, että se tulee voimaan. — Kiitoksia.

14.07 Simon Elo sin: Arvoisa rouva puhemies! Ainakin osa näistä perussuomalaisten tekemistä muutosesityksistä liittyy sellaisiin kohtiin, joissa saattaisi olla kyllä perustuslaillisiakin näkökohtia, jos niitä muutettaisiin, koska nimenomaan ne rajat, mitä on tässä kahdeksan eduskuntaryhmän yhteissopimuksessa sovittu, liittyvät tosiaan perustuslakiasiantuntijoiden antamiin asiantuntija-arvioihin siitä, että jos heiltä, joilla on tämä sopeutumiseläke-etuus ollut, se poistetaan, niin ei saa syntyä valtiosääntöoikeudellisesti kohtuuttomia tilanteita, ja siksi näihin rajoihin on sitten päädytty.

Se, mitä ihmettelen, on se, että aikaisemmin esimerkiksi edustaja Huhtasaari tämän samaisen aloitteen lähetekeskustelussa sanoi, että sopeutumisrahaa ei saa nostaa, mutta sitten toisaalta ryhmänjohtaja Meri on sanonut julkisesti, että sopeutumisrahan pitäisi olla samalla tasolla kuin ansiosidonnainen työttömyysturva on. Sehän nimenomaan nostaisi sopeutumisrahaa ja nostaisi enemmän kuin nostaa tämä esitys, mistä kahdeksan eduskuntaryhmää on sopinut. Tämä ei nosta ansiosidonnaisen tasolle — lähelle mutta ei sille tasolle. Eli kyllä tässä nyt logiikassa on suuria puutteita. Puheissa ei oikein ole päätä eikä häntää, jos sanotaan lähetekeskustelussa, että ei haluta nostaa sopeutumisrahaa ja ei saa nostaa sopeutumisrahaa, mutta sitten sanotaan, että se pitää nostaa ansiosidonnaisen tasolle. Kyllä ainakin minä olen nyt vähän ymmälläni siitä, mikä se linja oikein on.

14.08 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Juvonen tuossa aiemmassa puheenvuorossaan totesi, myös perussuomalaiset kannattavat tämän täysin epäoikeudenmukaisen sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttamista, ja nimenomaan siinä hengessä, joka aiheesta tehdyssä kansalaisaloitteesta oli.

Mielestämme eduskunnasta putoavien tai muutoin edustajantoimesta luopuvien edustajien etuuksia ei tulisi kohottaa nykyisestä. Emme ole myöskään esittäneet, että sopeutumisraha nostettaisiin ansiosidonnaisen päivärahan tasolle. Sitä vastoin olemme tehneet neljä pykälämuutosehdotusta tähän mietinnön vastalauseeseen. Käyn ne vielä lyhyesti läpi, vaikka edustaja Juvonen jo tässä hyvin esitteli.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

Ensinnäkin esitämme tässä omassa vastalauseessamme, että sopeutumisrahan nykyinen edellytys, vähintään kolme vuotta kestänyt kansanedustajan toimi, säilytetään nykytasolaan eikä lyhennetä yhteen vuoteen.

Lisäksi tässä lakialoitteessa, jonka muut eduskuntaryhmät ovat allekirjoittaneet, muutetaan tätä sopeutumisrahan minimimäärän laskentaperustetta siten, että jatkossa minimikin määräytyisi vähintään yhdeksän edustajanvuoden mukaan nykyisen seitsemän sijaan, ja sehän tarkoittaisi toteutuessaan useiden satojen eurojen korotusta minimisopeutumisrahaan. Perussuomalaiset kannattavat tältä osin lain nykytilaa ja siten tätä alemmaa sopeutumisrahan tasoa.

Olemme myös tekemässä pykälävastalauseetta siltä osin, että tämä siirtymäkausi olisi vain kaksi vuotta esitetyn kolmen vuoden sijaan. Tämä siirtymäkausihan koskee nimenomaan niitä tilanteita, joissa oikeus sopeutumiseläkkeisiin lakkaa. Perustuslakiasiantuntijatkin olisivat meidän näkemysemme ja annettujen lausuntojen perusteella olleet valmiit hyväksymään tämän lyhyemmän, kahden vuoden siirtymäajan.

Vielä viimeisenä: Perussuomalaiset haluavat poistaa tästä lakialoitteesta pykälän, jolla kansliatoimikunnalle myönnettäisiin harkintavaltaa ylimääräisen 12 kuukauden sopeutumisrahan myöntämiseen niissä tilanteissa, kun sopeutumisraha-oikeus on päättynyt. Meidän näkemysemme mukaan nimittäin kaikkia sopeutumisrahan saajia tulee jatkossakin kohdella yhdenmukaisin, laissa selkeästi määritellyin perustein.

Arvoisa puhemies! Totean tässä loppuun varmuuden vuoksi vielä kertaalleen, että perussuomalaiset siis kannattavat lämpimästi sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttamista, mutta emme halua, että samassa yhteydessä korotetaan sopeutumisrahan tasoa ja helpotetaan sen saamisen ehtoja nykyisestä. [Peter Östman pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Östman, vastauspuheenvuoro.

14.11 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Joo, edelleen perussuomalaiset perustelevat päätöksensä, miksi he jäivät pois tästä yhteisestä sopimuksesta sillä, että he eivät hyväksy tämän sopeutumisrahan minimimäärän korotusta 1 800 eurosta 2 100 euroon. Ihmettelen, minkä takia te sitten mieluummin olisitte halunneet, että se sidottaisiin siihen ansiosidonnaiseen, koska se olisi ollut korkeampi, noin 2 400 euroa, tämän 2 100 euron sijaan. Te yrititte varmasti saada äänestäjät ymmärtämään teidän viestinne ja taisitte onnistua siinä, mutta minusta on hyvä, että tämä asia käydään perusteellisesti läpi. Te olisitte siis mieluummin sitoneet sen siihen ansiosidonnaiseen, mikä olisi tarkoittanut, että se olisi noussut 300 eurolla. Miten te selitätte tämän?

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistalle.

14.12 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä järjestelmä on ollut sekava varmasti monelle kansanedustajalle itselleen kuin myös kansalaisille, ja sen takia me saimme tänne aloitteen.

Edustaja Elo, te sanoitte tuolla puhujapöytäkirjassa, että te maksatte palkastanne veroa. Ensinnäkään meillä ei ole palkkaa, se on palkkio. Ja kyllä minä ainakin saan verovapaan kulkorvauksen, siitä minä en maksa veroa, ja se tulla lätkähtää siihen palkan päälle. Elikkä ei tiedetä näitä termejä, ja ei välttämättä tiedä itsekään, mistä asioista puhuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

Minusta on hyvin tärkeä asia, että nyt kun me tämän käsittelemme täällä eduskunnassa, niin sen jälkeen se väännetään niin rautalangasta — onko se tuonne eduskunnan sivuille, tai minne se tulee — että myös kansalaiset ymmärtävät, mikä on kansanedustajan sopeutumiseläkejärjestelmä ja millä tavalla mennään eteenpäin. Kyllä on se myös — kun ajattelee, että täällä töitä tekee eikä laiskottele — että toki jokainen on tehdystä työstä ansainnut sen palkkion tai palkan. Ja toki kansalaisilla on oikeus sitten myös antaa sitä kriittistä palautetta, ja varsinkin jos jättää työnsä vähän heikommalle tasolle sen tekemisen kannalta, niin se palaute on myös aiheellista.

Mutta on hyvä asia, että nämä asiat kirkastetaan ja kerrotaan selkokielellä kansalaisille myös, kuin myös meille kaikille kansanedustajille, se, millä tavalla nämä asiat etenevät. [Antero Laukkanen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Paula Risikko: Ja otetaan vielä edustaja Laukkanen, vastauspuheenvuoro.

14.14 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan pakko on nyt edustaja Juvoselle vaan todeta, että kansanedustajan työ on ehkä sillä tavalla muusta työstä poikkeava, että kun tulemme tähän työhön, antaudumme aivan erityiselle julkisuudelle. Meillä ei ole juuri minkäänlaista niin sanottua normaalia suojaa itseämme kohtaan, vaan lähes kaikkea, mitä me teemme, voidaan julkisuudessa käyttää, siitä voidaan puhua puolestamme tai vastaan, ja jos lähdemme siitä oikeuteen ja koemme sen kohtuuttomana, niin lähes aina häviämme. Tähän työhön liittyy hyvin paljon sellaisia paineita ja odotuksia, joita ei mihinkään muuhun työhön liity.

No, pitäisikö meidän sitten jotenkin, kun jäämme pois täältä — olemme täällä 10 vuotta, 12 vuotta — sen jälkeenkin vielä saada tästä työstä jotenkin pienempi korvaus, jos emme onnistu muuta työtä saamaan, niin kuin itse olen tullut tähän työhön työttömyyskassasta suoraan? Minä en nyt oikein ymmärrä ollenkaan tätä teidän logiikkaanne tässä koko keskustelussa.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistalle.

14.15 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Edustajien sopeutumiseläke täällä eduskunnassa on puhuttanut valtavasti tuolla kentällä. Me perussuomalaiset olemme ainoa eduskuntaryhmä, jolla oli kuitenkin selkärankaa ja kanttia jättää vastalause koskien tätä kansanedustajien sopeutumiseläkkeiden uudistamista ja arvostella sitä.

Sopeutumiseläkkeet ovat perussuomalaisten mielestä kohtuuton etuus, ja ihmisten närkästys tähän liittyen on enemmän kuin oikeutettua. Nyt kuitenkin valitettavasti päädyimme sellaiseen tilanteeseen, että muut puolueet haluavat uudistukseen nojaten myös joitakin parannuksia kansanedustajien etuisuuksiin. Tämä ei kyllä meille perussuomalaisille käy. [Peter Östman: Te haluaisitte vielä paremman!]

On esitetty, että perussuomalaiset vastustaisivat sopeutumiseläkkeiden lakkauttamista tai haluaisivat korottaa sopeutumisrahaa. Asianlaita ei ole näin. Meillä lähtökohtana sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttamisessa olivat asiasta laadittu kansalaisaloite sekä perussuomalaisten tekemä lakialoite. Meidän selvä kanta asiaan oli, että lakkauttamisasian yhteydessä kansanedustajien etuisuuksia ei tule nostaa. Asia eteni kuitenkin muiden puolueiden toimesta siten, että sopeutumisrahan määrää nostetaan ja muitakin etuisuuksia li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

sätään ja vieläpä ilman mitään aktiivisuusvelvoitetta. Näin ollen perussuomalaisten tehtävä on puolustaa kansan linjaa.

Vastalauseessamme ehdotimme muun muassa pykälämuutoksia, niin että sopeutumisrahaa voisi saada kolmen vuoden sijaan vain kaksi vuotta ja että sopeutumisrahan saamiseksi tulisi edustajantoimen kestää vähintään kolme vuotta muiden nyt ajaman yhden sijaan. Lisäksi vastustimme ylimääräisen sopeutumisrahan myöntämistä kansliatoimikunnan päätöksellä.

On tässä esityksessä kuitenkin jotain hyvääkin. Se tekee kansanedustajista keskenään yhdenvertaisempia, mikä on tietysti kannatettavaa. On esimerkiksi hyvä, että sopeutumisrahaa ja muuta työttömyysetuutta ei voisi saada samanaikaisesti. Sopeutumisrahan eläkekertymän yhdenmukaistaminen työttömyyseläkkeiden kanssa on muutos parempaan.

Perussuomalaiset yrittävät edistää lainsäädäntöä siten, että kansanedustajien edut eivät olisi kohtuuttomia suhteessa siihen, millaisia sosiaaliperusteisia etuja kansalaiset voivat yleensä saada. Tässä asiassa saisi eduskunta kyllä osoittaa vielä enemmän suoraselkäisyyttä. Perussuomalaiset ovat tässä asiassa kansan linjalla. — Kiitos.

14.18 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Viitaten tähän edellisen puhujan, edustaja Elomaan puheeseen, missä hän antoi ymmärtää, että vain perussuomalaiset olisivat olleet lakkauttamassa sopeutumiseläkejärjestelmää: siis kaikki eduskuntaryhmähän olivat sen päätöksen takana.

Sitten näistä puheista, että kansanedustajana ei pitäisi nauttia isompia etuisuuksia kuin kansalaiset: Nythän kun kansanedustaja tippuu tälle sopeutumisrahasummalle, joka on sovitettu, niin se summa on alhaisempi kuin perussuomalaisten esittämä ansiosidonnainen työttömyyskorvaus. Se on 300 euroa alhaisempi. Ihmettelen, miksi te ette halua mainita tätä ja puhua suoraan julkisuuteen, että te olisitte halunneet korkeamman korvauksen kuin muut eduskuntaryhmät. Näin te olisitte halunneet. Sen te olette silloin sanoneet myöskin julki ymmärtämättä kuitenkaan sitä, että se summa on korkeampi, jota te esititte. [Ville Tavio: Aktiivimalli!]

Sitten vielä näistä verottomista kulukorvauksista: On hyvä käydä keskustelua, aivan niin kuin edustaja Juvonen sanoi, on hyvä avata, kun puhutaan tällä terminologialla. Joo, kansanedustaja saa palkkion, josta hän maksaa veron. Sen lisäksi kansanedustaja saa kulukorvauksen, joka riippuu siitä, mistäpäin Suomea hän tulee. Esimerkiksi Pohjois-Suomesta tuleva kansanedustaja joutuu itse maksamaan asumisen vuokrat sitten tällä kulukorvauksella, ja voin ottaa itseni esimerkkinä: Maksan 1 000 euroa kuukaudessa vuokraa, saan kulukorvausta noin 1 800 euroa. No, mihin ne loput 800 euroa menevät? Minä olen laskenut, että jos kansanedustaja saisi, niin kuin työntekijät, 42 euroa päivärahaa päivässä siitä, että asutaan yli 10 tuntia päivästä muualla, niin se kulukorvaus saattaisi olla jopa korkeampi kuin se on tällä hetkellä. Eli tämä on hyvä avata, ettei anneta myöskään ymmärtää niin, että kansanedustajat saisivat isommat verovapaat etuisuudet kuin tavalliset kansalaiset, kun todellisuudessa se on näin, että se on nyt vähän pienempi mutta ihan ok näin. Se on ihan ok näin. [Ville Tavio: Kuka tavallinen kansalainen niitä saa?] — Kaikki, jotka työskentelevät toisella paikkakunnalla yli 10 tuntia päivästä, saavat 42 euroa päivässä verotonta päivärahaa. Voitte katsoa Verohallinnon sivuilta [Ville Tavion välihuuto] ja voitte myöskin tehdä laskuharjoituksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

14.21 **Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Östman piti viisaan puheenvuoron. Ja kun täällä on esitetty väite, että perussuomalaiset ei ole missään vaiheessa esittänyt mitään ansiosidonnaista entisille kansanedustajille, niin muun muassa 8. joulukuuta 2017 Aamulehti: ”Entisillä edustajilla pitäisi olla ansiosidonnaisen päivärahan tyyppinen etuus samoin kuin muillakin.” Teidän eduskuntaryhmänne puheenjohtaja Leena Meri. — Jos teidän ryhmänjohtajanne ei edusta teidän kantaanne, niin varmasti hänet harjaatte huolella. Muuten ihmettelen, mikä se kanta sitten oikein on, kun täällä esimerkiksi edustaja Elomaa sanoi, että asianlaita ei ole näin. No, kyllä ainakin ryhmänjohtajan puheiden perusteella koko tämän matkan ajan se on ollut nimenomaan näin.

Edustaja Meri oli neuvotteluissa, niin kuin kaikki muutkin. Siksi on aika erikoista väittää, että vain te olisitte toimineet jollain tietyllä toisella tavalla kuin muut. Te olitte ihan samoissa neuvotteluissa, samoissa pöydissä. Aivan viime hetkellä, kalkkiviivoilla tuli ilmoitus, että teidän eduskuntaryhmänne ei ole tässä mukana, missä muut ovat mukana, ja sitten teitte siitä julkisen show’n, niin kuin oli odotettavissa.

Muistan, kun neuvottelimme tästä, että edustaja Östman kysyi edustaja Mereltä: tarkoittatko, että te haluaisitte sopeutumisrahan sijaan, jota me esitämme, että sopeutumisraha edelleen jatkuu, jos otetaan pääomatulotkin huomioon, eli ne vähentää sitä sopeutumisrahaa toisin kuin ansiosidonnainen, niin haluatteko ansiosidonnaisen entisille kansanedustajille? Ja Meri vastasi ”kyllä”. Ja sen hän on sanonut julkisestikin mustaa valkoisella. Eli jos tässä jokin kanta on perussuomalaisilla muuttunut, niin sanokaa se sitten suoraan tässä kaiken kansan kuullen täysistuntosalissa, että meidän kantamme on muuttunut, emme ole samaa mieltä kuin ryhmänjohtajamme. Mutta tämä on teidän kantanne ollut koko ajan näiden neuvottelujen ajan.

Puhemies Paula Risikko: Sitten vastauspuheenvuoro, edustaja Östman. Sitten mennään Savion puheenvuoroon.

14.23 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): — Joo, jatkan vielä vähän. — Se oli aivan, niin kuin edustaja Elo tuossa kertoi. Kysyin näin. Kun edustaja Meri vastasi, että kyllä, he haluavat mieluummin valita tämän ansiosidonnaisen rahan, niin kysyin seuraavaksi, että ymmärrättekö, että se on 300 euroa korkeampi kuin tämä sopeutumisraha, mikä nyt on esitetty. Silloin, voi olla, että iski paniikki, mutta liekö niin, että tiedote oli jo lähtenyt maailmalle.

14.24 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on nyt useassa puheenvuorossa väitetty, muun muassa edustaja Östman edellä, että perussuomalaiset olisivat vaatineet ansiosidonnaisen päivärahan käyttöönottoa. Näinhän ei ole. Me emme ole sitä missään tapauksessa esittäneet. Sitä ei löydy myöskään meidän tekemästämme vastalauseesta. Sitä vastoin edustaja Meri on julkisuudessa todennut, että olisi hyvä, että myös kansanedustajia koskisivat samat velvoitteet kuin tavallisia työssä käyviä ihmisiä. Siihen viittaa myös tämä termi ”ansiosidonnaisen tyyppinen”, kuten täällä äsken siteerattiin.

Arvoisa puhemies! Tämä ansiosidonnainen päiväraha nousi tosiaan esiin ryhmien välisissä keskusteluissa tai neuvotteluissa, kun lakialoitteesta käytiin keskustelua, ja on myönnettävä, että ansiosidonnaisessa päivärahassa on sellaisia osioita, joiden käyttöönotto olisi ollut myös tietyllä tapaa myönteistä verrattuna tähän sopeutumisrahan korotukseen. Muun muassa aktiivimallin ehdot koskevat tavallisia työssä käyviä ihmisiä. Tilanteissa, joissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

henkilö kieltäytyy työtarjouksista, tulee pitkä karenssi — tätä olisi voitu harkita myös pudonneille tai luopuneille kansanedustajille. Sopeutumisrahan kesto voisi myös olla maksimissaan kolme vuotta, jos täällä eduskunnassa on tehnyt pitkän uran. Sitä vastoin ansiosidonnaisen kesto on vain 400 vuorokautta.

Nämä ovat sellaisia asioita, että näitä me harkitsimme vakavasti neuvotteluissa, mutta kuten nyt on moneen kertaan todettu, niin paras vaihtoehto olisi kuitenkin mielestämme selvästi ollut, ja sitä me esitämmekin, että sopeutumisrahan kesto ja määrä säilyvät nykyisellä tasolla.

14.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laukkanen äsken esitti, että pitäisi olla kansanedustajille samanlainen etuus kuin on muille ihmisille heidän jäädessään työttömiksi, eli ilmeisesti tarkoitti sitä, että tämä ansiosidonnainen malli tulisi näin myös kansanedustajille. Edustaja Östman oli täysin toista mieltä. Hän moitti samaa asiaa. No, se tästä epäjohtamuksesta.

Perussuomalaisten kanta tähän asiaan on tänä päivänä aivan selkeä. Me olemme alusta asti vaatineet ja halunneet ja vaadimme ja haluamme edelleen, että kohtuuttomista etuuksista, joita erityisesti eräät viimeisen vaalikautensa ministereinä olleet entiset kansanedustajat nyt saavat, päästään eroon. Näin tapahtuu tämän esityksen, sekä kansalaisaloitteen että lakialoitteen, mukaisesti, ja olemme siinä täysin mukana.

Toinen osa tätä on se, että järjestelmää muutetaan nykyisten kansanedustajien osalta, heidän osaltaan, jotka jäävät pois syystä tai toisesta. Siihen on nyt kahdeksan eduskuntaryhmää, siis kaikki muut paitsi perussuomalaiset, esittämässä korotuksia, joita me emme pidä kohtuullisina tässä tilanteessa, kun kansalaisetkin ovat erittäin vaikeassa asemassa. Tästä me haluamme selkeästi pitää kiinni, että nyt ei ole aika korottaa pois jäävien tai tipuvien kansanedustajien etuuksia. Tämä on perussuomalaisten täysin yksiselitteinen, täysin kirkas linja.

Se, mitä on puhuttu ennen lähetekeskustelua asiaa valmisteltaessa, ei millään lailla muuta tätä meidän kantaamme nyt. Silloin meillä varmasti itse kullakin on ollut epätietoisuutta näistä järjestelmistä, joita tässä maassa on. Se on aika luonnollista. Eläkejärjestelmistä esimerkiksi löytyy hirvittävän paljon yksityiskohtia, joita itse en tunne, vaikka olen täällä 28 vuotta ollut niitä käsittelemässä. Se on aivan normaalia, että me emme kaikkea tiedä. Mutta tässä päälinja on nyt se, että me emme halua parantaa tässä tilanteessa tulevien entisten kansanedustajien asemaa mutta haluamme poistaa nämä kohtuuttomuudet, joista kansa on meidän kanssamme sataprosenttisesti samaa mieltä.

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Laukkaselle ensin vastauspuheenvuoro.

14.29 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kankaanniemi on siinä oikeassa, että meillä edustaja Östmanin kanssa oli tästä asiasta eri käsitys jo meidän ryhmämme sisällä. Meidän ryhmässämme keskusteltiin tästä järjestelmästä, ja olen itse sitä mieltä, että jos kerran haetaan yhteneväisyyttä siihen, mikä on kansan vertailusuhde meihin, heidän tulonsa, työtilansa ynnä muu, niin silloin pitäisi mennä tämän ansiosidonnaisen mallin mukaan. Mutta meidän ryhmämme enemmistö oli sitä mieltä, että tämä eduskunnan ryhmäpuheenjohtajien yhteydessä käyty keskustelu ja siellä esiin noussut malli oli parempi kuin minun kannattamani malli, joten siitä tuli sitten ryhmän kanta. Tämä malli, edustaja Kankaanniemi, ei ollut täällä, kun käytiin tästä tuo edel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

linen keskustelu, jossa totesin, että tämä nyt esitetty malli on muutenkin epäoikeudenmukainen kaikkia näitä entisiä kansanedustajia kohtaan, jotka esimerkiksi eläkeikänsä jälkeen ovat toimineet vielä ministerin ja kansanedustajan tehtävissä. Tämä kohtelee heitä väärin, eli ei tämä ihan onnistunut järjestely ole ollut [Toimi Kankaanniemi: Siitä olen samaa mieltä!] — mutta sopii minulle silti.

14.30 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan vain sen vielä mainita, kun täällä puhutaan ansiosidonnaisesta päivärahasta, että tämä ansiosidonnaisuuden kestohan on nykyään 400 päivää ja ansiosidonnaiseen liittyy myös tämä aktiivisuusvelvoite. Meidän vastalauseessamme mainitaan tämä aktiivisuusvelvoite, ja koemme, että sen on hyvin tärkeä olla siellä.

Mielestäni on hyvä asia, että nyt tämä sopeutumiseläkejärjestelmä saa uuden muodon. Me emme vastusta muutoin tätä lakia. Siellä on niitä pykäläiä, jotka me hyväksymme. Täällä ovat ainoastaan nämä muutamat pykälämuutosesitykset. Kansanedustajilla on toki myös muita asioita, joissa he ovat, voisin ajatella näin, eriarvoisessakin asemassa. Valtiolla toimivat työntekijät voivat saada virkavapaata siitä omasta työstään ja pystyvät olemaan hyvinkin pitkään täällä kansanedustajina ja pitämään sen työpaikan. Se on ihan hyvä asia, että on sitten jokin mihinkä palata. Mutta sitten on myös niitä ammattiryhmiä, joissa ei voi pitää sitä työpaikkaansa. Kuulun esimerkiksi itse juuri sellaiseen, eli olen työskennellyt nyt tässä ennen eduskuntaa siellä hoitoalalla, ja siellä oli se tilanne, että ei voinut pistää niin sanotusti pakastevirkkaa hattuhyllylle, vaan alusta aloitetaan tuossa toukokuussa mahdollisesti sitten. Mutta pidän erittäin tärkeänä, että kansanedustajat ovat aktiivisia ollessaan myös eduskunnassa. Itse olen keikkaillut säännöllisesti vanhustenhoidossa, työntänyt jalkaa sinne oven väliin jo, että on joku alusta, minne palata, koska jokainen työura päättyy joskus. Ja kun tämäkin kausi sitten päättyy ja mahdollisesti alkavat muut työkuviot, niin on sitten helpompi laskeutua sinne työarkeen ja löytää se työpaikka, kun vähän tässä haastelee ja katselee jo etukäteen näitä asioita.

14.32 Ville Tavio ps: Rouva puhemies! Totean vielä kertaalleen, että perussuomalainen linja oli sopeutumiseläkkeen poisto siten, että sopeutumisrahan määrää ei nosteta. Täällä eduskunnassa puolueet oikealta vasemmalle ovat päätyneet siihen, että tätä kansanedustajan sopeutumisrahan määrää nostetaan. On mielestäni melko perverssiä sillä tavalla, että tämä on työpaikka, jossa näistä omista etuuksista voidaan ylipäänsä tällä tavoin päättää. Mutta kaikki muut puolueet ovat kuitenkin tämän sopeutumisrahan noston takana paitsi perussuomalaiset.

Se, että kaikki muut puolueet tässä tilanteessa nyt sitten hyökkäsivät perussuomalaisia vastaan, ei tietenkään yllätä, koska tämä kritiikkimme tietenkin osui heille erityisen arkaan paikkaan. Nähdäkseni valtamediassakin tämä asia sen takia vähän käännettiin jopa perussuomalaisia vastaan eri selityksin, ja kuten täällä salissakin ollaan kuultu, nämä selitykset ovat olleet aika ihmeellisiä. Täällä on alettu käymään läpi julkisesti tällaisia neuvotteluissa käytyjä seikkoja, jotka yleensä ovat politiikassakin luottamuksellisia. Se on aika surkeaa, että täällä nyt sitten kaikkien muiden puolueiden perussuomalaisia moittiva argumentaatio perustuu joihinkin näissä neuvotteluissa käytyihin seikkoihin, koska ei näistä neuvotteluista meillä edustajilla ole tosiaan niin yksityiskohtaista tietoa täällä, kun ei niistä pidetä edes pöytäkirjaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2018 vp

On väitetty, että olisimme halunneet saattaa kansanedustajan ansiosidonnaisen päivärahan piiriin, mutta siitä ei perussuomalaisten ryhmässä keskusteltaessa ollut missään vaiheessa kysymys vaan haluttiin saattaa samaan asemaan muiden palkansaajien kanssa sen vuoksi, että silloin siihen sovellettaisiin aktiivimallia ja palkasta joutuisi maksamaan työeläkemaksuja, ynnä muista syistä. Eli siinä on selkeästi myös velvollisuuksia, joita siitä seuraisi, jos kansanedustajat olisivat palkansaajan kanssa samalla viivalla. Se, miksi he eivät tahtoneet saattaa kansanedustajaa aktiivimallin piiriin, on kysymys, minkä voi nyt siten tämänpäiväisen keskustelun myötä esittää niin soinilaisille kuin kristillisdemokraateillekin, jotka tässä olivat äänessä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.